

**के तपाईंको घर पा  
नीले रसाएको छ ?**  
अब चिन्ता नगर्नुहोस !  
चिन्ताको समाधान Waterproofing  
ले गर्ने छ । १००% ग्यारेन्टीका साथ  
समस्याको समाधान ।  
सम्पर्क: प्रगति ट्रेड कन्सल्ट  
रानीपोवा, पोखरा-११ (रविजता पार्टी जयलेखको नजिक)  
०६१-५७८०८८, ८८५६०२३३३, ८८८६९८७७७३

# पोखरापत्र

राष्ट्रिय दैनिक

Pokharapatra National Daily

रु. १.५ मा  
कलर मिजिटिड कार्ड  
साथै  
तुरुन्त क्यालेण्डर पुस्तक,  
स्मारिका आदि छपाई गर्नु परेमा  
सम्पर्क:  
०६१-५७०६५१, ८८५६०७५७७५

□ वर्ष २४ □ अङ्क १९८ □ श्रेणी क्षेत्रीय 'क' □ २०८० साउन १५ गते सोमबार □ 31 July 2023 □ पृष्ठ ४ □ मूल्य रु. ५।-

## भ्रष्टाचारका अन्य फाइल खुल्छन्, यो राजनीतिक स्टन्ट होइन : प्रधानमन्त्री

**रासस**  
काठमाडौं, १४ साउन

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'ले भ्रष्टाचार, बेथिती र तस्करीविरुद्ध सरकारले चालेको अभियान आवेग र राजनीतिक स्टन्ट नभएको बताउनुभएको छ । समाजवादी मोर्चाका आबद्ध घटकका विद्यार्थी सङ्गठनको मोर्चा घोषणासभालाई सम्बोधन गर्दै प्रधानमन्त्री दाहालले भन्नुभयो, "राज्यको सम्पत्ति व्यक्तिले दोहन गर्नेविरुद्ध अभियान थालिएको छ । तस्करीविरुद्ध जेहाद छेडिएको छ । यो कदम रोकिनेवाला छैन । अझै अगाडि बढ्छ । यो लडाइँ जित्नेपर्छ । यो आवेग र राजनीतिक स्टन्टको कुरा पनि होइन । नेपाली जनताको हितका लागि गरिएको हो ।"

भ्रष्टाचारका अरु धेरै फाइल खुल्ने प्रधानमन्त्री दाहालले बताउनुभयो । एकै प्रधानमन्त्री र सरकारले जित्ने लडाइँ नभएकाले त्यसमा जनताको साथ र समर्थन जरूरी रहेको उहाँले स्पष्ट

पार्नुभयो । प्रधानमन्त्री दाहालले भन्नुभयो, "यसमा समाजवादी मोर्चाको समर्थन चाहिएको छ । हेर्दै जानुहोला अरु फाइल खुल्दै जानेछन् । त्यतिबेला तपाईंहरूको समर्थन चाहिन्छ । एकै प्रधानमन्त्री र सरकारले जित्ने लडाइँ होइन, जनस्तरको समर्थन पाएर हामी यो ब्याटल जित्ने छौं ।" अहिलेका अभियान बेपत्ता, घाइते र अपाङ्गको सपना साकार गर्ने लडाइँका रूपमा उहाँले चित्रण गर्नुभयो ।

यसैगरी प्रधानमन्त्री दाहालले सङ्घीय शिक्षा विधेयक आगामी मङ्गलबार सदनमा पेश गर्ने जानकारी दिनुभयो । मन्त्रपरिषद्को बैठकले सो विधेयक पारित गरेर सदनमा पेश गर्ने र शिक्षा क्षेत्रमा सुधारका लागि नयाँ मार्ग तय गर्ने उहाँले उल्लेख गर्नुभयो । सो विधेयकले शिक्षा क्षेत्रमा देखिएका धेरै समस्याको समाधान गर्ने प्रधानमन्त्री दाहालको विश्वास छ । यस्तै, त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षा

आयोगका अध्यक्षलगायत अन्य विश्वविद्यालयमा खाली रहेका पदाधिकारीको पनि छिट्टै पदपूर्ति गरिने प्रधानमन्त्री दाहालले बताउनुभयो । यसैगरी प्रधानमन्त्री दाहालले उच्चस्तरीय शिक्षा आयोगको प्रतिवेदन खोजी भइरहेको बताउनुभयो । तत्कालीन नेकपा नेतृत्वको सरकारको समयमा तयार भएको सो प्रतिवेदन सार्वजनिक भएको छैन । तत्कालीन पार्टीको बहुमत सदस्य सार्वजनिक गरी कार्यान्वयन गर्न तयार भए पनि तत्कालीन प्रधानमन्त्री तयार नभएको उहाँले बताउनुभयो ।

प्रधानमन्त्री दाहालले सो प्रतिवेदनको खोजी भइरहेको उल्लेख गर्नुभयो । आफू प्रधानमन्त्री भएपछि लगातार त्यसको खोजी गरिरहेको भए पनि नभेटिएको उहाँको भनाइ छ । आफूले तत्कालीन शिक्षामन्त्री गिरिराजमणि पोखरेलसँग पनि सो प्रतिवेदनबारे चासो राखेको बताउनुभयो । उहाँले (पोखरेल)ले एकप्रति पनि नराखी बुझाएको

जानकारी दिनुभएको प्रधानमन्त्री दाहालको भनाइ छ । शान्तिपूर्ण र सशस्त्र सङ्घर्षबाट टूलो राजनीतिक परिवर्तन गरेको र शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी र खाद्य अधिकार जस्ता विषयलाई मौलिकरूपमा स्थापित गर्नुपर्छ भनेर संविधानमा लिपिबद्ध गरिएको जानकारी दिँदै प्रधानमन्त्री दाहालले संविधान प्रदत्त समाजवादलाई व्यावहारिक रूपमा कार्यान्वयनको सुरुआत गरिने बताउनुभयो ।

शिक्षा क्षेत्रमा समाजवादको भुण स्थापना गर्ने तयारीका साथ सरकारले केही महत्वपूर्ण काम अगाडि बढाउन लागेकोसमेत उहाँले जानकारी दिनुभयो । समाजवादी मोर्चा बनेपछि पनि अनेकन खालका भ्रम सिर्जना गर्ने र नेताहरूकाबीचमा फाटो पार्ने अनेकन कोशिस भइरहेको उल्लेख गर्दै प्रधानमन्त्री दाहालले ती सबै षड्यन्त्रलाई पराजित गरेर अगाडि बढ्ने नेतृत्व पङ्क्ति तयार रहेको बताउनुभयो ।

## किसानको उत्पादनलाई बजारीकरण गर्दै पोखरा महानगर : कृषि एम्बुलेन्स सञ्चालनमा

**पोखरापत्र संवाददाता**  
पोखरा, १४ साउन

पोखरा-१६ अर्मला निवासी वर्षा गुरुडले आफ्नो बारीमा गोलभेंडा र तरकारी खेती उत्पादन गर्नुहुन्छ, तर उत्पादित तरकारी किन्नकै लागि भनेर अर्मलासम्म व्यापारी फुट्टेन ।

उत्पादित तरकारी बिक्री गर्न उहाँलाई १० किलोमिटर टाढा पोखरा-९ स्थित शान्तिवनको तरकारी तथा फलफूल बजारमा पुग्नुपर्छ भने उत्पादित तरकारीले उचित मूल्यसमेत पाउन मुस्किल थियो, । तर अहिले आफ्नै वडाको टूलीपोखरीमा किसान बजारस्थल खुलेपछि उत्पादित तरकारी बिक्री गर्न गुरुडलाई शान्तिवन धाउनुपर्ने अवस्था हटेको छ । पोखरा-१९ पुनचौरका किसान तुल्सी बाँस्तोलाको पीडा पनि गुरुडकै जस्तै छ । आफ्नो बारीमा उत्पादन गरेको घिरौला, काक्रा, लौका, सिमी, बोडी र गोलभेंडा बिक्रीका लागि उहाँ पनि २० किलोमिटरको दूरी पार गर्दै पोखरा-९ को शान्तिवनस्थित तरकारी बजारमा पुग्नुपर्ने अवस्था थियो तर शानिबारदेखि यस क्षेत्रका किसानले उत्पादन गरेको कृषि उपज आफ्नै वडामा किन्नेव्यवस्थापोखरा महानगरपालिकाले गरिदिएको छ ।

पोखरा महानगरपालिका वडा नं १९ र १६ को सङ्गमस्थल टूलीपोखरीमा किसान बजार सञ्चालनमा आएपछि किसानले उत्पादन गरेको कृषि उपज बजार पाएको छ । पोखरा महानगरपालिकाले एक महिनायता कृषि एम्बुलेन्स सञ्चालन गरी वडाको दुर्गम क्षेत्रमा उत्पादित तरकारी बजार क्षेत्रमा ल्याएर बिक्री गर्ने व्यवस्था मिलाइदिएपछि किसानको अनुहारमा खुसी छापको छ । पोखरा महानगरपालिका वडा

नं १९ र १६ को सङ्गमस्थल टूलीपोखरीमा सञ्चालनमा ल्याइएको किसान बजारस्थलमा शानिबार तरकारी किन्न स्थानीयको भीड नै लागेको थियो । तरकारी किन्दै गर्नुभएका पोखरा-१६ निवासी वेनीबहादुर वस्नेतले भन्नुभयो, "किसान बजारसँगै हामी स्थानीय उपभोक्ताले ताजा र सस्तो मूल्यमा तरकारी उपभोग गर्न पाएका छौं । बिचौलिया हावी नहुँदा किसानले समेत उचित मूल्य पाएका छन् ।" स्थानीय उपभोक्ताले बजारले नियमितता पाउनुपर्ने माग राखेका छन् ।

भारतबाट ल्याइएको बासी र विषादीयुक्त तरकारी उपभोग गर्नुपर्ने बाध्यता अब हामीलाई हटेको छ, स्थानीय दुर्गादेवी अधिकारीले भन्नुभयो ।

वडास्तरीय उक्त किसान बजारस्थलको संयोजक जीतबहादुर बस्नेत रहुनुभएको छ । उहाँले बजारलाई नियमितता दिने प्रयास आफ्नो रहने र फलफूलका साथै पछिल्ला दिनमा दूध र मासुको समेत व्यवस्था गरिने बताउनुभयो । महानगरपालिकाको कृषि एम्बुलेन्सले ल्याएको तरकारी बजारस्थलमा १०-२० प्रतिशत नाफा लिएर उपभोक्तालाई बिक्री गरिएको जानकारी संयोजक बस्नेतले दिनुभयो । कृषि एम्बुलेन्सले ल्याउन नसकेका दिन पनि बजारकै तर्फबाट हुवानी गरेर तरकारी बजारस्थलमा ल्याइने प्रतिबद्धता संयोजक बस्नेतको छ ।

टूलीपोखरीमा शानिबारदेखि सञ्चालनमा आएको किसान बजारस्थलको उद्घाटन पोखरा महानगरपालिका-१९ का वडाध्यक्ष पुष्पेन्द्र पाण्डे, वडा नं १६ का अध्यक्ष अमृत तिमिल्सेना र पोखरा महानगरपालिका कृषि

तथा पशु सेवा महाशाखाका प्रमुख मनोहर कडरियाले सयुक्तरूपमा गर्नुभएको थियो । सो अवसरमा बोल्दै वडा नं १९ का वडाध्यक्ष पाण्डेले किसानले उत्पादन गरेको तरकारीको बजारीकरण गरी उनीहरूलाई कृषिप्रति आकर्षित गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । युवाको विदेशमोहलाई घटाउनका लागि पनि सरकारी तहबाट कृषि क्षेत्रलाई अनुदान दिएर भए पनि कृषिप्रति युवाको आकर्षण बढाउन जरूरी रहेको भनाइ पाण्डेको छ ।

पोखरा-१६ का वडाध्यक्ष तिमिल्सेनाले किसान बजारलाई निरन्तरता दिने कार्यमा आफ्नो प्रयास रहने बताउँदै नजिकै बजार स्थापना भएपछि स्थानीय किसानले समेत आफ्नो उत्पादनलाई वृद्धि गर्ने विश्वास उहाँले दिलाउनुभयो । किसानलाई प्रोत्साहन र कृषि क्षेत्रको प्रवर्द्धन गर्न वडास्तरबाट समेत बीउबिजन र सहजरूपमा रासायनिक मल उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउन आफ्नो प्रयास रहने प्रतिबद्धता तिमिल्सेनाले गर्नुभयो ।

पोखरा महानगरपालिका कृषि तथा पशु सेवा महाशाखा प्रमुख कडरियाले पोखरा महानगरपालिकाले पोखराका विभिन्न १५ स्थानमा सङ्कलन केन्द्र र पाँच स्थानमा किसान बजारस्थल सञ्चालनमा ल्याएको जानकारी दिनुभयो । कृषि क्षेत्रको प्रवर्द्धन गर्न र पोखरेली उपभोक्तालाई ताजा र कम विषादीयुक्त तरकारी खुवाउन आफ्नो प्रयास रहेको बताउनुभयो । कृषि एम्बुलेन्सले पोखराका विभिन्न वडामा पुगेर किसानले उत्पादन गरेको तरकारी विभिन्न बजारस्थलसम्म ल्याउने गरेको जानकारी कडरियाले दिनुभयो ।

## पोखरामा दुई हजार एक सय ५० मेट्रिक टन कृषि मल वितरणको लक्ष्य

**पोखरापत्र संवाददाता**  
पोखरा, १४ साउन

पोखरा महानगरपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा महानगर क्षेत्रका किसानलाई नेपाल सरकारले अनुदानमा उपलब्ध गराउने मल दुई हजार एक सय ५० मेट्रिक टन वितरण गर्ने लक्ष्य राखेको छ । महानगरपालिकाभित्र मलको बिक्री वितरणका लागि ७० केन्द्र

सूचीकृत गरिएको र अधिल्लो वर्षको खपत अवस्था हेरेर यस आवका लागि लक्ष्य निर्धारण गरिएको महानगरपालिकाका कृषि महाशाखा प्रमुख मनोहर कडरियाले जानकारी दिनुभयो । गत आर्थिक वर्षमा पोखरामा युरिया, डिएपी र पोटास गरेर एक हजार नौ सय ७७ दशमलव ६५ टन मल खपत भएको थियो । त्यसमध्ये युरिया एक हजार दुई

सय २१ दशमलव ७५ टन खपत भएको थियो । त्यस्तै डिएपी छ सय ६३ दशमलव ८५ टन, पोटास ३९ दशमलव ९५ टन र कृषि चुन दुई दशमलव एक टन खपत भएको थियो । मलको डिपोदेखि बिक्री केन्द्रसम्मको दूरीका आधारमा २५ किमिसम्म युरिया प्रतिकिलो रु १९ दशमलव ४५ देखि २१ रुपैयाँ पाँच पैसासम्म निर्धारण गरिएको

छ । त्यस्तै डिएपीको रु ४८ दशमलव ४५ देखि ५० रुपैयाँ पाँच पैसा र पोटासको मूल्य ३६ रुपैयाँ ४५ पैसादेखि ३८ रुपैयाँ पाँच पैसासम्म तोकिएको कडरियाले जानकारी दिनुभयो । मल बिक्रीताले प्लास्टिक भोलाको मूल्य प्रतिकिलो थप रु दुईसम्म लिनसक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

## पोउवा संघको महिला लक्षित सीप र बैंकिङ साक्षरता अभियान

**पोखरापत्र संवाददाता**  
पोखरा, १४ साउन

माछापुच्छे बैंक लिमिटेडकी एकीकृत जोखिम शाखा उपप्रमुख ऋचा पाण्डेले उद्यम गर्नको लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट कर्जा महिलाहरूलाई आह्वान गरेकी छन् । उनले लिएको कर्जाको सही सदुपयोग गर्न, विभिन्न सहूलियतको उपयोग गर्न एवं किस्ता र सावण भुक्तानी मितिप्रति सचेत रहन पनि आग्रह गरिन् । 'केही गरौं भने भावना छ भने ऋण लिन हिचक्याउनु हुँदैन बरु लिएको ऋणको किस्ता र ब्याज तिर्न निश्चित रकम छुट्ट्याउँदै जानुपर्छ,' उनले भनिन्, सरकारले महिलालाई सहूलियतपूर्ण कर्जाको ब्याजमा अनुदान पनि दिएको छ, त्यसको पनि उपयोग गर्नुपर्छ । बैंक पाण्डे पोखरा उद्योग वाणिज्य संघअन्तर्गतको महिला उद्यमी उपसमितिको आयोजना तथा माछापुच्छे बैंकको सहयोगमा आइतबार आयोजना गरेको महिलालाई सीप र बैंकिङ साक्षरता विषयक अभिमुखीकरण कार्यक्रममा



बोल्दै थिइन् । माछापुच्छे बैंककै अनुगमन इकाई उपप्रमुख प्रतिभा पाण्डेले सीप भएर पनि महिलाहरू उद्यमशीलतामा जोडिन नसकेको तथा व्यवसाय बिस्तारमा पनि पछि परेको धारणा राखिन् । उनले जुन प्रयोजनको लागि लिइएको कर्जा हो, त्यही प्रयोजनमा लगाउन आग्रह गरिन् । वित्तीय साक्षरताको अभावमा धेरै महिलाहरू सूचना प्रविधिको उपयोगबाट पर रहेको बताउँदै उनले वित्तीय साक्षरता नहुँदा ठगिने जोखिम पनि उत्तिकै रहेको औल्याइन् । आफ्ना गोप्य सूचनाहरू कसैलाई नदिन उनको आग्रह थियो । वित्तीय साक्षरता

भनेको सामान्य भाषामा पैसाको बचत र परिचालन दुबै भएको उनको भनाइ थियो । पोखरा उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष पवनकुमार प्रजापतिले वित्तीय साक्षरता पुरुष र महिला दुबैलाई आवश्यक भएको बताए । वित्तीय साक्षरताबाट महिला अझ आत्मविश्वासी बन्ने उनको भनाइ थियो । माछापुच्छे बैंककी आन्तरिक सेवा-सम्बन्ध प्रबन्धक बबिता भट्टले व्यवसाय गरेपछि विभिन्न प्रकारका कर र शुल्कहरू तिर्नुपर्नेबारे सचेत रहन महिलाहरूसँग आग्रह गरिन् । पोखरा उद्योग वाणिज्य संघकी महिला उद्यमी उपसमिति संयोजक तथा माछापुच्छे बैंककी संचालक बन्दना कार्की

केसीले महिला आत्मनिर्भर हुनु भनेको समाज र राष्ट्र समुन्नत बन्नु भएको बताइन् । उनले पोखरा उद्योग वाणिज्य संघले वित्तीय साक्षरता र महिला उद्यमशीलता विकासमा थप कार्यक्रम आयोजना गर्ने घोषणा पनि गरिन् । पोखरा उद्योगवाणिज्यसंघका महासचिव बलराम आचार्यको संचालन रहेको कार्यक्रममा महिला उद्यमी रामकली खड्का, सीता गुरुड, मुना बास्तोला, उषातिमिल्सेनालगायतले सहूलियतपूर्ण कर्जा, कर्जा प्राप्तिका लागि आवश्यक पर्ने कागजातलगायतका विषयमा जिज्ञासा राखेका थिए । नेपाल राष्ट्र बैंकले गरेको सर्वेक्षण अनुसार ५७.५९ नेपाली वित्तीय रूपले साक्षर छन् । वित्तीय ज्ञान, व्यवहार र मनोवृत्तिलाई आधार मानेर गरिएको सर्वेक्षण अनुसार पुरुषमा भन्दा महिलामा वित्तीय साक्षरता कम भएको र अनौपचारिक क्षेत्रको भन्दा औपचारिक क्षेत्रमा काम गर्नेहरू बढी साक्षर भएको निष्कर्ष छ ।

**सुपथ मूल्यमा आकर्षक छपाई**

पुस्तक, स्मारिका, ब्रोसर, क्यालेण्डर, निमन्त्रणा कार्ड, बिल, रसिद, पोष्टर, पम्प्लेट, मिजिटिङ्ग कार्ड आदि छपाईसम्बन्धी कामका लागि हामीलाई सम्मन्वहोस् ।

**हिमालय अफसेट प्रेस**  
नयाँबजार, पोखरा  
फोन नं. : ०६१-५७०६५१

# जिल्ला खेलकुद समितिहरूले प्रस्तुत गरे प्रगति विवरण

# 'दुई नाटक' मञ्चन सुरु, नाटक 'बुकिड शो' मार्फत देखाइने

पोखरापत्र संवाददाता  
पोखरा, १४ साउन

गण्डकी प्रदेशका विभिन्न जिल्ला खेलकुद खेलकुद विकास समितिहरूले आफ्नो वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेका छन्।

प्रदेश खेलकुद परिषद गण्डकीद्वारा आयोजित एक कार्यक्रममा प्रगति विवरण प्रस्तुत गर्नुका साथै जिल्लाहरूमा भएका गतिविधिहरूका बारेमा समेत समीक्षा गरिएको हो। आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को प्रगति विवरण सँगै चालु आर्थिक वर्षका लागि विनियोजित बजेट र कार्यक्रमका बारेमा छलफल भएको परिषदका सदस्य सचिव श्रीधर शर्माले जनाएका छन्।

परिषदले जिल्लामा आयोजना हुने खेलकुदको संभावना, चुनौती र अवसर, खेलहरूको विवरण र पूर्वाधारको अवस्था, जिल्ला खेलकुदहरूको आम्दानीका श्रोत तथा



सम्भावनाहरू, जिल्लामा दर्ता गरिएका विभिन्न खेल संघहरूको विवरणलगायतका विषयहरूलाई केन्द्रविन्दुमा राखेर छलफल गरिएको सदस्य सचिव शर्माले बताए। "हामी अहिले जिल्ला खेलकुद विकास समितिमार्फत जिल्लामा रहेका खेल पूर्वाधारहरूको संरक्षण, खेल संघहरूको नविकरण, चालु आर्थिक वर्षको बजेटलाई खर्च गर्ने विषयमा गम्भीर रूपमा छलफल गरेका छौं," सदस्य सचिव शर्माले भने- "हामीले प्रशिक्षक र खेलका निर्णायकहरूको सूचिकरणको

प्रक्रियालाई समेत समयमा नै सक्नु पर्ने भएकोले आजको छलफलले दिशा निर्देश गरेको छ भने हामी अब कार्यविधि नै बनाएर सबै कुरालाई विधिवत रूपमा स्थापित गर्दैछौं।" जिल्ला खेलकुद संघहरू कमजोर हुँदा खेल विकासले गति लिन नसक्ने बताउँदै कार्यविधि निर्माण गरेर आर्थिक र प्रशासनिक सुशासन निर्माणका लागि परिषद अर्भै गम्भीर भएर अघि बढ्ने सदस्य सचिव शर्माले बताए। जिल्ला खेलकुद विकास समितिहरूमा कर्मचारीहरूको अभाव रहिरहेको

बताउँदै कर्मचारीहरूको परिपुर्ती गर्न परिषदले आवश्यक निर्णय समेत गर्ने उनको भनाई थियो।

जिल्ला खेलकुद विकास समिति कास्कीका अध्यक्ष तोरण बहादुर बानियाँ, तनहुँका अध्यक्ष अनिल पाण्डे, गोर्खाका अध्यक्ष शान्तिसिंह बस्नेते, नवलपुरका अध्यक्ष सेत पुन, पर्वतका अध्यक्ष हर्कमान गुरुङ र म्याग्दीका अध्यक्ष दिनेश केसीलगायत जिल्ला खेलकुदका कार्यालय प्रमुखहरूले समेत जिल्लाको वस्तुस्थितीका बारेमा जानकारी गराएका थिए।

छलफल कार्यक्रममा परिषदका कार्यकारी सदस्य द्वय दिल बहादुर गुरुङ, ऋषीराम गौतम, कार्यालय प्रमुख टोपलाल भुसाल, लेखा प्रमुख निलकण्ठ ढकाल लगायतले प्रगती विवरणको समीक्षाले आगामी दिनमा जिल्लाहरूमा खेलकुद गतिविधिहरू बढाउन र नयाँ योजनाहरू कार्यान्वयन गर्न सहयोग पुग्ने बताए।

पोखरापत्र संवाददाता  
पोखरा, १४ साउन

कक्षा ८ को नेपाली विषयमा समावेश 'अमरपुत्र' कथा र कक्षा १० को अनिवार्य नेपाली विषयमा समावेश 'धरको माया' एकांकीलाई नाट्य रूपान्तरण गरेर तयार भएको 'दुई नाटक' मञ्चन सुरु भएको छ।

नाटकलाई पहिलो दिन 'प्रिमियर शो' मार्फत गन्धर्व नाटकघरमा मञ्चन गरिएको हो। पोखरा थिएटरको प्रस्तुतीमा तयार भएको यो नाटक अब भने 'बुकिड शो' मार्फत मञ्चन हुने भएको छ। जसका लागि पोखराका विद्यालयबाट 'शो बुक' हुने क्रम सुरु भैसकेको पोखरा थिएटरले जनाएको छ। नाटकमा कुसुम आचार्य शर्मा, कृष्टिना अर्याल, अमृत परियार, रोहित पौडेल, धनकाजी श्रेष्ठ, मिलन श्रेष्ठ, जनक पराजुली र रोशनी रामदामको अभिनय हेर्न पाइनेछ। भीमनिधि तिवारीले लेखेको कथा र एकांकीलाई परिवर्तनको परिकल्पना र निर्देशनमा नाटक तयार भएको हो। निर्देशक परिवर्तनले पछिल्लो समयमा



विद्यार्थीको आकर्षण नाट्य क्षेत्रमा बढ्न थालेकोले उनीहरूलाई लक्षित गरेर नाटक मञ्चन गर्न लागिएको बताए। यो नाटकले विद्यार्थीलाई उनीहरूको स्थानिय संस्कृतिसँग जोड्ने मात्र नभएर समाज र इतिहासमा कलाको प्रभावबारे सिकाउने उनको भनाइ छ। 'यो नाटकले विद्यार्थीको लागि व्यवहारिक दृष्टिकोण प्रदान गर्नेछ, उनीहरूमा विषयवस्तु तथा सन्देशहरूको विश्लेषण र व्याख्या गर्ने क्षमता बढाउनेछ' पोखरा थिएटरका अध्यक्ष समेत रहेका निर्देशक परिवर्तनले भने। नाटकलाई सुन्दर बनाउन रमेश बाबु तिमल्सिनाले प्रकाश परिकल्पना, रञ्जु दाहालले ध्वनि

परिचालन, सुसन पौडेलले प्रकाश परिचालन, दिप्सना विश्वकर्माको लक्षित गरेर नाटक मञ्चन गर्न लागिएको बताए। यो नाटकले विद्यार्थीलाई उनीहरूको स्थानिय संस्कृतिसँग जोड्ने मात्र नभएर समाज र इतिहासमा कलाको प्रभावबारे सिकाउने उनको भनाइ छ। 'यो नाटकले विद्यार्थीको लागि व्यवहारिक दृष्टिकोण प्रदान गर्नेछ, उनीहरूमा विषयवस्तु तथा सन्देशहरूको विश्लेषण र व्याख्या गर्ने क्षमता बढाउनेछ' पोखरा थिएटरका अध्यक्ष समेत रहेका निर्देशक परिवर्तनले भने। नाटकलाई सुन्दर बनाउन रमेश बाबु तिमल्सिनाले प्रकाश परिकल्पना, रञ्जु दाहालले ध्वनि

# स्याङ्जाका १९ हजार हेक्टर जमिनमा सिंचाई सुविधा

पोखरापत्र संवाददाता  
स्याङ्जा, १४ साउन

स्याङ्जाको कुल खेतीयोग्य जमिन मध्ये १९ हजार हेक्टर जग्गामा सिंचाई सुविधा पुगेको छ।

पछिल्लो आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को तथ्याङ्क अनुसार जिल्लाका खेतीयोग्य ५२ हजार हेक्टर जमिन मध्ये ३६ दशमलब ५४ प्रतिशत अर्थात् १९ हजार हेक्टर जमिनमा सिंचाई सुविधा पुगेको हो।

सिंचाई सुविधा पुगेका १९ हजार हेक्टर मध्ये ७ हजार ५ सय हेक्टर जमिनमा सरकारी लगानी र अन्य जमिनमा सामुदायिक र व्यक्तिगत लगानीमा सिंचाई सुविधा पुगेको छ। १९ हजार हेक्टर मध्ये १२ हजार हेक्टरमा नियमित र ७ हजार हेक्टर खेतीयोग्य जमिनमा मौसमी सिंचाई सुविधा रहेको छ। खेतीयोग्य जमिनसँग सतह मिल्ने नदी तथा खोलाबाट कुलो र नहर मार्फत सिंचाई सुविधा पुऱ्याएको जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय स्याङ्जाले जनाएको छ। सिंचाई सुविधा नपुग भएका र परम्पराबादी सिंचाई

सुविधा भएका ३१ हजार हेक्टर जमिनमा लिफ्टइड (विद्युतको सहयोग) मार्फत सिंचाई सुविधा पुऱ्याउनु पर्नेछ। डिभिजन कार्यालयले आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा प्रदेश सरकारको अनुदानमा सिंचाई तर्फ ८ करोड ७५ लाख ३२ हजारमा ९८ योजना मध्ये ३५ वटा सम्पन्न गरेको छ भने ६३ योजना चालु वर्ष सक्ने गरी काम अगाडी बढाएको छ। संघ तर्फको ११ करोड २२ लाख ८३ हजार सशर्त अनुदानमा निर्माणधिन ३३ योजना मध्ये २० सम्पन्न र १३ वटा योजना चालु वर्षमा सक्नेछ। कार्यालयले नदि नियन्त्रण तर्फ प्रदेश सरकारको ४ करोड ६६ लाख ५५ हजारमा १९ वटा योजना र संघीय सरकारको ४ करोड ८० लाख सशर्त अनुदान बजेटबाट १६ वटा योजना निर्माण गरेको छ। बजेट अभावमा निर्माण सम्पन्न हुन नसकेका प्रदेश तर्फ १ वटा र संघ तर्फ ३ वटा योजनालाई क्रमगत रूपमा राखिएको डिभिजन कार्यालय स्याङ्जाका डिभिजन प्रमुख हरिदत्त पौडेलले जानकारी दिए। आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा कार्यालयले कुल बजेटको ८९

दशमलब ९८ प्रतिशत वित्तिय प्रगति गर्न सफल भएको छ। विनियोजित १ करोड २८ लाख २३ हजार चालु शिर्षकको बजेटमा ९२ दशमलब ५९ प्रतिशतले हुन आउने १ करोड १८ लाख ७५ हजार रुपैयाँ खर्च गरेको छ। पुँजीगत तर्फ विनियोजित २९ करोड ७४ लाख ८३ हजार मध्ये ८९ दशमलब ८७ प्रतिशत अर्थात् २६ करोड ७३ लाख ५९ हजार रुपैयाँ खर्च गर्न सफल भएको कार्यालयले जनाएको छ। गएको आर्थिक वर्षमा कार्यालयले समग्र रूपमा ९५ दशमलब ०४ प्रतिशत भौतिक प्रगति गर्न सफल भएको तथ्याङ्क सार्वजनिक गरेको छ। गएको आर्थिक वर्षमा कार्यालयले जिल्लाका प्रमुख रूपमा आँधीखोला, ज्याग्दीखोला, बाडखोला, भाटखोला, सेतिखोला, दसैरखोलामा करिब २ दशमलब ८ सय किलोमिटर तटबन्ध गरेको छ। प्रदेश तर्फको बजेटबाट गरेको तटबन्धबाट २४ हेक्टर र संघ तर्फको बजेटबाट निर्माण गरिएको तटबन्धबाट १३ हेक्टर गरी ३७ हेक्टर खेतीयोग्य जमिन संरक्षण गर्न सफल भएको छ।

# पोखरामा लेखा तालिम तथा कानूनी सचेतना कार्यक्रम सम्पन्न



पोखरापत्र संवाददाता  
पोखरा, १४ साउन

पोखरामा लेखा तालिम तथा कानूनी सचेतना कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ।

सुनचाँदी व्यवसायीहरूलाई लक्षित गर्दै नेपाल सुनचाँदी रत्न तथा आभुषण व्यवसायी संघ कास्कीले शनिबार तालिम तथा सचेतना कार्यक्रमको आयोजना गरेको हो। कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि नेपाल सुनचाँदी रत्न तथा आभुषण महासंघका महासचिव किसान सुनारले उद्घाटन गरे।

सो अवसरमा बोल्दै सुनारले समय सापेक्ष कार्यक्रमको आयोजना गरेको भन्दै कास्की समितिलाई आभार प्रकट गरे। उनले पछिल्लो समय हुने अवैधानिक सुनचाँदी कारोबारबाट बच्नका लागि व्यवसायी आफै पनि सचेत हुनुपर्ने उल्लेख गरे। सुनारले व्यवसायीको हकहितका लागि

विशेष मापडण्डसहितको नीति निर्देशिका तर्जुमा गर्ने पक्षमा महासंघ रहेको बताए। नेपाल सरकारले अहिले सुन आपूर्ती कम गर्दै आएको बताउँदै उनले सो विषयमा सरकारलाई ध्यानकर्षण गर्नका लागि महासंघले पहल गरिरहेकोसमेत बताएका थिए। कार्यक्रममा अधिवक्ता विनिता नेपालीले व्यवसायीलाई पर्ने समस्याको बारेमा सहजीकरण गर्दै कानूनी सहायताका विषयको बारेमा प्रशिक्षण दिइकी थिइन्। यस्तै सिए अमृत गदलले व्यवसाय मर्यादित र व्यवस्थित तरिकाले व्यवसाय सञ्चालन गर्नका लागि मद्दत पुग्ने तरिकाले लेखा सम्बन्धि तालिम दिएका थिए। सो तालिमपश्चात निकै उपयोगी कार्यक्रम रहेको सहभागी व्यवसायीहरूले बताएका थिए। सोही क्रममा नेपाल सुनचाँदी रत्न तथा आभुषण व्यवसायी संघ कास्कीको तर्फबाट रेडिमेट सुनका गरगहनको

सङ्ग ५० ग्राम काँचो सुन भन्सार छुट्टामा पाउने व्यवस्था गर्नका लागि महासंघलाई ध्यानकर्षण गराएको थियो। कास्कीका अध्यक्ष राम बहादुर विश्वकर्माको सभापतित्वमा सम्पन्न कार्यक्रममा कास्कीका प्रथम उपाध्यक्ष भरत विकले स्वागत मन्तव्य व्यक्त गरेका थिए भने कार्यक्रमको सञ्चालन सचिव इश्वर विकले गरेका थिए।

## स्तनपान: बालबालिकालाई वरदान

- ◆आमाको दुधमा बालबालिकालाई आवश्यक पर्ने पर्याप्त पानी र खनिज हुन्छ।
- ◆आमाको बिगैति दुधले बालबालिकालाई खोपसरहको काम गर्छ।
- ◆स्तनपानले शिशुको शारिरीक, मानसिक, संवेगात्मक, बौद्धिक तथा सामाजिक विकासमा मद्दत गर्छ।
- ◆बजारमा पाइने प्याकेट दुध वा फर्मुला आमाको दुधजस्तो पोषिलो हुँदैन।

त्यसैले बालबालिकालाई स्तनपान गराऔं।

**नेपाल सरकार**  
**विज्ञापन बोर्ड**

## कपालको उपचार

### कपाल भर्न तुरुन्त रोक्ने तथा उमार्ने

#### के तपाईं कपाल भरेर चिन्तित हुनुहुन्छ ?

- कपाल कोर्दा, नुहाउदाँ समेत सय भन्दा बढी नियमित भरिहेको छ,
- चिसो समयमा कपालका समस्याहरू बढ्न सक्छन्
- कपालको वीच वीचमा टाटुपरेर भरिहेको छ, कपाल चिलाउने, चाँया पर्ने, चिसोको समयमा चाँया पर्ने, कपाल भर्ने तथा टाउकोमा घाउ खटिरा आउने जस्ता समस्या छन्।
- कपाल भरिहेको कारणले भुसिलो, पातलो, छोटो भएको छ, कपाल समय अगाबै फुल्ने, टाउकोको अगाडिको भाग भर्ने, दाढी भर्ने, अनावश्यक रौं पलाउने भएको छ। यदि यस्ता समस्या तथा कपालका कुनैपनि समस्या भएका छन् भने एक पटक सम्पर्क राखी स्वास्थ्य लाभ लिनुहोला।

**सम्पर्क: पञ्चम आयुर्वेद क्लिनिक प्रा. लि.**  
पोखरा-१०, इन्द्रमार्ग, पोखरा रंगशाला नजिकै  
फोन नं. ०६१-४३२२४२, ५८४६०६८८०६

## प्यारालाइसिसका बिरामीको उपचार

चिन्त १८ वर्षदेखि सञ्चालित यस हस्पिटलमा विशेष द्रुतका साथ नयाँ तथा पुराना प्यारालाइसिसका बिरामीहरूको सफल उपचार भैरहेको जानकारी गराउँदछौं।

**प्रेसरले हानेर प्यारालाइसिस भएका बिरामीहरूको मात्र उपचार भइरहेको छ।**

**लक्षणहरू:**

- » शरिरको एक हर् नबन्ने।
- » मुख बाझ्ने भएको।
- » खाना खान, बोल्न, पिसाब गर्न गाह्रो भएको।
- » हिँड्न नसक्ने, छुट्टा हात लुलो भएको।

सम्पर्क:  
**स्पार्क टि एण्ड डि हस्पिटल प्रा.लि.**  
पोखरा-८ न्युरोड, सभामहोचोक  
फोन नं. ०६१-५७१४०८, ५८५६०२६७५०, ५८६६४५३८०

## के तपाईंमा यौनसम्बन्धी समस्या छ

- ☞ **पुरुषमा देखिने:**  
शिथिलपन, यौन सन्तुष्टी नहुने, यौन चाहना नहुने, लिङ्ग उतेजना नहुने, लिङ्ग चिलाउने, सरुवा यौन रोम, स्वपनदोष, लिङ्गको आकार सानो हुने आदि।
- ☞ **महिलाहरूमा देखिने:**  
स्तन सानो गिलो हुने, सेतो पानी बग्ने, योनी चिलाउने, तल्लो पेट दुल्ने, ढाढ दुल्ने, महिनाबारीमा गडबडी, यौन सन्तुष्टिमा कमी हुने आदि।
- ☞ **सुन्दरता:** अनुहारका सबै किसिमका वग, डण्डीफोर कालोपोतो, अनावश्यक कोठी वा फोकाहरू, दुबो, सेता दुबो, साथै अन्य चर्मरोगहरू।
- ☞ **मलद्वार सम्बन्धी रोग:** शारसुन्नद्वार पायल्स, फिस्टुला, फिसरको सफल उपचारका साथै मलद्वारमा मासु पलाएको, दिसा बस्दा गाह्रो हुने, मलद्वार दुल्ने, पोल्ने, दिसासँग रगत बग्ने आदि समस्याहरूको सफल उपचार गरिन्छ।

**ठहिला वा पुरुषमा हुने (ब्यामोपन) निःशक्तानपनको सफल उपचार**  
**जाँच्ने समय:** प्रत्येक दिन बिहान ९:०० बजेदेखि बेलुकी ५:०० बजेसम्म

सम्पर्क स्थान :  
**माता मनकामना आयुर्वेद क्लिनिक प्रा.लि.**  
नयाँबजार पोखरा (न्यू विवेक आयल स्टोर्सको घरमा)  
फोन ०६१-५८१९२४, ९८४४३१९०८, ९८०६५७५७६५

नोट : नयाँ तथा पुराना बिरामीहरूले यथाशीघ्र सम्पर्क गर्नुहोला।



केवल कर्महीन नै यस्तो हुन्छ जो भाग्यलाई फुकाउँछन र उसैग गुनासोको बाहुल्यता रहन्छ । - गौतम बुद्ध

## सम्पादकीय

# सुन तस्करी रोक्न उच्चस्तरीय छानबिन समिति बनाउ

एक विवन्तल सुन तस्करी प्रकरणबारे अनुसन्धान गर्न उच्चस्तरीय संसदीय छानबिन समिति गठन गर्नु सांसदहरू सहमतिमा पुगेका छन । प्रतिनिधिसभा बैठकमा गृहमन्त्रीको राजिनामा र छानबिन समितिको माग गरेको एमालेलाई संसदीय समितिमा माओवादी बाहेक सत्ता पक्षका सांसदले पनि साथ दिएका छन् । आइतबार सार्वजनिक लेखा समितिको बैठकमा एमालेले उच्चस्तरीय संसदीय छानबिन समितिको एजेन्डालाई संस्थागत गराएको छ । गृहमन्त्री र अर्थमन्त्रीसंग प्रहरी र अर्थमन्त्रालयका कर्मचारीले छानबिन गर्न सहज नहुने भन्दै एमालेले उच्चस्तरीय समिति गठन गर्नुपर्ने माग राखेको छ । सार्वजनिक लेखा समितिको बैठकले समिति गठनका लागि सत्तापक्ष पनि सहमत देखिएको छ । संसदीय समितिमा सितिमित दलको हवीप नलाग्ने हुँदा सांसदहरू एक ठाउँमा उभिने गर्दछन । संसदलाई प्रभावकारी बनाउने नै संसदीय समितिको क्रियाशीलताले हो । गठबन्धन सरकारले संसदीय समितिलाई गतिशील बनाउन चाहेको छैन ।

सांसदहरू आफ्नो भुमिका खोज्न सभामुख र शिर्ष नेताहरूको ध्यानाकर्षण गराएका छन । सार्वजनिक लेखा समितिको बैठकमा सत्ता र प्रतिपक्षका सांसदहरू एक ठाउँमा उभिपछि बैठकले स्वतन्त्र र निष्पक्ष छानबिन गर्न अधिकार सम्पन्न उच्चस्तरीय छानबिन समिति गठन गर्न सरकारको ध्यानाकर्षण गराएको छ । यद्यपि निर्देशन भने दिएको छैन । संसदीय समितिले गराएको ध्यानाकर्षण पनि निर्देशन जतिकै हो । "त्रिभुवन विमानस्थलबाट गैरकानुनीरूपमा ठुलो परिमाणमा भित्रिएको सुन प्रकरणमा तत्काल स्वतन्त्र निष्पक्ष छानबिन गर्न अधिकार सम्पन्न एक उच्चस्तरीय छानबिन समिति गठन गर्न गराउन यो बैठक नेपाल सरकारको गम्भीरतापूर्वक ध्यानाकर्षण गराउँछ," बैठकको निर्णयमा लेखिएको छ । अहिले उठेका विषय र देशमा सरकारका अंगप्रतिको विश्वासको वातावरण बनाउन पनि उच्चस्तरीय समिति गठन गरेर सुन तस्करी रोक्न सकिन्छ भन्ने सन्देश दिनुपर्नेछ । सुन तस्करीमा कुनै अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवादीहरूसँग सम्बन्धित पैसा यसमा प्रयोग भएको छ कि ? हतियारसँग सम्बन्धित पैसा यसमा प्रयोग भएको पो छ कि ? लागुऔषधको कारोबार गर्नेहरूको पैसा यसमा प्रयोग भएको छ कि भनेर सोच्ने बेला भएको छायो सामान्य घटना होइन । त्यसकारण उच्चस्तरीय छानबिन समितिको गठन गरेर मात्र धेरै प्रश्नको उत्तर पाउन सकिन्छ । समितिमा प्रधानमन्त्री पदेन सदस्य हुने हुँदा समितिको निर्णयलाई कम आँक हुँदैन । "राष्ट्रिय महत्त्वको विषय बनेको तस्करी प्रकरणमा छानबिन हुनुपर्छ । "यो लेखा समितिको दायित्वभित्र पर्छ । किनभने राष्ट्रको राजस्वमा कहींबाट खलल पर्छ भने त्यो लेखा समितिको दायित्वभित्र पर्छ । राजस्वको विषय भएकोले यसलाई गम्भीर चासो दिनुपर्छ ।

साउन १० गते बसेको प्रतिनिधिसभा बैठकमा एमालेले समिति गठनलाई प्रमुख एजेन्डा बनाएको थियो । उसले समिति गठनका लागि रुलिङ गर्न सभामुख देवराज घिमिरेलाई आग्रह नै गरेको थियो । तर, सभामुखको रुलिङ नभएपछि उसले बैठक अवरोध गरेको थियो । आइतबार समितिको बैठकमा बोल्ने सत्ता र प्रतिपक्ष दलका सांसदहरूले नै छानबिन समिति बनाउन आवश्यक रहेको बताए । राप्रपा अध्यक्ष राजेन्द्र लिङ्देनले उच्चस्तरीय छानबिन समिति बनाउने विषयमा लेखा समितिले मिल्ने भए निर्देशन दिन आवश्यक भएको बताए ।

जनता समाजवादी पार्टीका सांसद प्रदीप यादवले पनि त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलबाट 'हाती छिउनु सकिन्छ' भन्ने प्रमाण अहिलेको सुन काण्ड भएको बताउँदै छानबिन गर्न जोड दिए । नेपाली काँग्रेसका सांसद तेजुलाल चौधरी, सञ्जय गौतम, रामकृष्ण यादव र राजन केसीले पनि सुन काण्डलाई छानबिन गर्न समिति गठन गर्न निर्देशन दिनुपर्नेमा जोड दिए । सत्तारूढ माओवादी केन्द्रका केही नेता जोडिएको भनेर आएका समाचारलाई पनि गम्भीरतापूर्वक लिएर छिटो छानबिन समिति बनाएर निर्दोष नफसुन, दोषी नउभिकन भन्ने ह्याल नगरे सस्तो प्रचार मात्र हुनेछ ।

## तपाईंको आज

मेघ	: सम्मान मिलेछ	तुला	: शत्रुको भय
वृष	: आर्थिक समस्या	वृश्चिक	: भ्रमेला बढ्ने
मिथुन	: मानसिक तनाव	धनु	: कार्यमा सफलता
कर्कट	: शारीरिक भ्रमेला	मकर	: मन चञ्चल
सिंह	: व्यापारमा लाभ	कुम्भ	: सहयोग मिलेछ
कन्या	: अप्रत्यसित लाभ	मीन	: सत्कार मिलेछ

### हरिसिद्धि भविश्यवाणी केन्द्र

पोखरा-१६, जोगिमणीमार्ग, मोबाइल: ९८५६०२०५८६  
चिना, टिप, हस्तरेखा, आखत, माटो हेर्नका लागि सम्पर्कनुहोस् ।

# म्यादीमा गणित र विज्ञानका शिक्षक पाउने मुस्किल

रासस

म्यादी, १४ साउन

म्यादीको अन्नपूर्ण गाउँपालिका-२ भुरुङ तातोपानीको सर्वोदय माविले माध्यमिक तहका लागि पाँचौँपटकसम्म सूचना प्रकाशन गर्दा पनि गणित शिक्षक पाएको छैन । माध्यमिक विद्यालय तेश्रो तहको दरबन्दीअनुसार मासिक रु ४३ हजार छ सय ७९ तलब हुने यो पदमा कसैले दरखास्त नदिएपछि गत पुसदेखि दरबन्दी खाली भएको हो । शिक्षक अभावमा विद्यालयले माध्यमिक शिक्षा परीक्षा (एसईई) दिने विद्यार्थीका लागि छिमेकी मुक्तिमार्ग माविका शिक्षक विमल बरुवाललाई बिहान-बेलुकी तथा शनिबार पढाएर कोर्स सक्ने गरी 'पाठटाइम' नियुक्त गरी पठनपाठन चलाएको प्रअ गोविन्द थापाले बताउनुभयो । "कक्षा ९-१० लाई विज्ञान विषयका र तल्लो कक्षाका शिक्षकले माथिल्लो तहमा पढाउन लगाएर कक्षा खाली हुन रोकेका छौं", उहाँले भन्नुभयो, "दरबन्दीका विषयगत शिक्षक नहुँदा पठनपाठन प्रभावित भएको छ ।" मझुला गाउँपालिका-१ पूर्णगाउँको राष्ट्रिय जनजागृति माध्यमिक विद्यालयले मासिक रु ३० हजार तलब हुने गरी गणित विषयका शिक्षक भर्ना गर्न दशौँ पटक विज्ञापन गरेपनि कसैको दरखास्त परेको छैन । पटक-पटक विज्ञापन गर्दा पनि शिक्षक नपाएकै कारण पठनपाठन प्रभावित भएका सर्वोदय र राष्ट्रिय जनजागृति मावि जस्तै धेरै विद्यालयहरू छन् ।

गाउँका सामुदायिक विद्यालयमा मात्र होइन सदरमुकाम बेनीका सुविधायुक्त निजी विद्यालयले समेत विज्ञान, गणित र कम्प्युटर विषयका शिक्षकको अभाव खेपिरहेका छन् । विज्ञान, गणित र कम्प्युटर विषयका शिक्षक करार र अस्थायी दरबन्दीमा आउन मान्दैनन् । अन्तर्जालिग सुरक्षित नहुँदासम्म शिक्षण पेसामा आएका शिक्षक पनि सहरी इलाकामै खोसाखोस हुने भएकाले दुर्गममा नआएका राष्ट्रिय जनजागृति माविका प्रअ टेकबहादुर राम्जालीले बताउनुभयो ।

## आम्दानीको स्रोत बन्दै जङ्गली च्याउ

रासस

म्यादी, १४ साउन

पश्चिम र उत्तरी म्यादीका गाउँमा रहेका होटल तथा घरबासका मुख्य परिकार हो जङ्गली च्याउ । जङ्गलको टुट्टामा पाइने च्याउकै स्वाद लिन आन्तरिक पर्यटक म्यादीका ग्रामीण क्षेत्रको होटल तथा घरबास (होमस्टे) पुन थालेका छन् । च्याउबाहेक जङ्गली रातो च्याउ, फापर, भाँगोको चट्टी र कोदोको हिँडो, लोकल कुखुरा र सिमीको दाल ग्रामीण क्षेत्रमा रहेका होटल र घरबासका मुख्य परिकार हुन् । पश्चिम म्यादीको दरबाड बजार कटेपछि रू, दिच्याम, मुना, मुदी, लुलाङ, गुर्जा, देवीस्थान, बिम धवलागिरि, हिमाल आरोहणका लागि जाने विदेशी पर्यटक होउनु वा गुर्जा, मुदी र पश्चिमी क्षेत्रका अन्य पर्यटकीय क्षेत्र पुग्नेहरूको स्थानीय परिकारकारूपमा पहिलो रोजाई रातो च्याउ पर्ने गरेको मुनाको कमला तिलजाले बताउनुभयो ।

धवलागिरि, मालिका, रघुगङ्गा र अन्नपूर्ण गाउँपालिकाको अधिकांश जङ्गलमा रातो च्याउ पाइन्छ । जङ्गलमा जोखिमपूर्ण तरिकाले रातो च्याउ टिपेर ल्याउनुपर्ने भएकाले यसको मूल्य निकै महङ्गो हुन्छ । प्रोटिन र भिटामिनका लागि राम्रो मानिने जङ्गली रातो च्याउ म्यादीका ग्रामीण बस्तीमा पुग्ने

पेसाप्रतिको घट्दो आकर्षणले गर्दा शिक्षाशास्त्र पढेका उमेदवार शिक्षणभन्दा निजामती सेवातर्फ आकर्षित छन् । जिल्ला शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइका अनुसार गत वर्ष म्यादीका सात जना विज्ञान शिक्षक शिक्षण पेसाबाट निजामती सेवातर्फ गए । त्यसैगरी शिक्षक सेवा आयोगबाट मधेसी कोटा र अन्य जिल्लाबाट नाम निकालेर यहाँ नियुक्ति लिएर आउने र एक वर्षपछि सरुवा मिलाएर जाँदा गणित र विज्ञान विषयका शिक्षक सधैं अभाव हुने अर्को कारण हो । शून्य दरबन्दी भएका विद्यालयमा सरकारले शिक्षण सहायता अनुदानस्वरूप १२ महिनाको रकम दिन्छ । यही रकमले करारमा नियुक्त हुने हो । पारिश्रमिक पनि कम हुने भएकाले आकर्षण कमी हुनुको अर्को कारण भएको शिक्षक महासङ्घ म्यादीका अध्यक्ष जयराम सुवेदीले बताउनुभयो । "विद्यालयले शिक्षक आवश्यकता खुलाउँछन्", उहाँले भन्नुभयो, "अन्त्यत्र पढाइहेका शिक्षकले नै पायक पर्ने वा अनुकूलको विद्यालयमा निवेदन दिन्छन् । नयाँ अनुहारले शिक्षण सेवामा आउन चाहेको देखिँदैन ।" सदरमुकाम बेनी र आसपासमा रहेको सामुदायिक तथा संस्थागतबाहेक जिल्लाका सबै माध्यमिक तहका विद्यालयले हरेक वर्ष विज्ञान वा गणित विषयको शिक्षक टिकाउन सकेका छैनन् । "विज्ञान, गणित र कम्प्युटर विषयका शिक्षक नपाउने वा टिकाउने नसकिने समस्या छ", जिल्ला शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइका प्रमुख दलबहादुर थापाले भन्नुभयो, "कक्षा ६ देखि विज्ञान विषय अनिवार्य गरिएको छ तर पढाउन जनशक्ति पर्याप्त छैन । सम्बन्धित विषयका जनशक्ति पनि शिक्षण सेवामा भन्दा निजामतीतर्फ आकर्षित छन् ।" गणित, विज्ञान, कम्प्युटर विषय शिक्षण गर्ने जिल्लाकै उत्पादन नहुनु र बाहिरबाट आएकाहरू एक वर्षमै सरुवा मिलाउने भएकाले समस्या दोहोरिएको उहाँको भनाइ छ । शिक्षण लाइसेन्स परीक्षामा

विषय नमिल्दो र अव्यवहारिक हुँदा पनि शिक्षक समस्या भएको थापाको भनाइ छ । आधारभूत तह कक्षा ६ देखि नै सरकारले विज्ञानलाई अनिवार्य विषयमा राखेको छ । एकाइको तथ्याङ्क कानुसार म्यादीमा एक सय ७५ वटा आधारभूत तह (कक्षा ६-८) र एक सय १५ माध्यमिक तहमध्ये जम्मा २२-२२ जनामात्र दरबन्दीका गणित र विज्ञान शिक्षक छन् । बाँकी विद्यालयले राहत तथा निजी स्रोतबाट करारका विज्ञान शिक्षक राखेका छन् । विज्ञान र गणित शिक्षक करार र अस्थायी दरबन्दीमा आउन मान्दैनन् ।

गणित शिक्षक हुनका लागि विद्यालय तहदेखि नै ऐच्छिक गणित पढ्न जरुरी छ । तर गणितप्रति विद्यार्थीको आकर्षण छैन । चारवर्षे स्नातक तहमा शिक्षाशास्त्रतर्फ गणित, विज्ञान र कम्प्युटर विषय अध्यापन गराउने जिल्लाको एक्लो म्यादी बहुमुखी क्याम्पस छ । बीएड पहिलो वर्षमा चार जना, दोस्रोमा छ, तेस्रोमा तीन र चौथोमा तीन जना विद्यार्थीले मात्र गणित विषय अध्ययन गरिरहेका छन् । बीएडतर्फ विज्ञान लिएर पढ्ने तीन जनामात्र छन् । क्याम्पसले गत शैक्षिकसत्रदेखि विज्ञान र कम्प्युटर विषयको शिक्षक अभाव पूर्ति गर्ने उद्देश्यले बीएडमा विज्ञान र कम्प्युटर तथा सूचना प्रविधि विषय अध्ययन/अध्यापन सुरु गरेको छ । त्यसनिमित्त जिल्लाका सबै स्थानीय तहले आर्थिक स्रोत व्यवस्थापन गरेका छन् । "जिल्लाका विद्यालयमा शिक्षकको धेरै माग भएकाले बीएडमा गणित, विज्ञान र कम्प्युटर तथा सूचना प्रविधि विषय अध्यापन सुरु गरेका हौं", म्यादी क्याम्पसका प्रमुख गोरख जिशीले भन्नुभयो, "स्नातक तहमा गणित विषय अध्यापन गराउने म्यादी क्याम्पसका स्रोत विद्यालय जम्मा पाँच छन् । ती विद्यालयबाट स्नातक पढ्न आउने जम्मा चार-पाँच जना विद्यार्थी हुन् । ती पनि चौथो वर्ष पुढासम्म हराइसकन्छन् अनि कसरी गणित विषयका शिक्षक उत्पादन हुन्छ ?"

# भानु संस्कृत विद्यापीठ बन्द

पोखरापत्र संवाददाता

तनहुँ, १४ साउन

संस्कृतलाई अन्य भाषाको पनि मातृभाषा मानिन्छ । पूर्वीय दर्शनमा पनि संस्कृतको ठूलो महत्त्व छ । तर नेपालमा पनि संस्कृत अध्यापन गराउने विद्यालय भने विद्यार्थीको सङ्ख्या घट्दै जाँदा बन्द चिन्ता पनि थपिएको छ ।

लामो समयदेखि संस्कृत अध्यापन हुँदै आएको राष्ट्रिय विभूति आदिकवि भानुभक्त आचार्यको जन्मस्थल तनहुँको भानु नगरपालिका-४ चुँदीम्याबैसीको भानु संस्कृत विद्यापीठ पनि पछिल्लो समय बन्द अवस्थामा छ । पठनपाठन बन्द भएपछि विद्यापीठको भवन यतिबेला जीर्ण बन्दै गएको छ । भवन वरपर घाँस पलाएको छ । विद्यापीठका तत्कालीन प्राचार्य पूर्णचन्द्र वाले शिक्षा ऐनका कारण विद्यापीठ बन्द भएको तर्क गर्नुहुन्छ । "विद्यार्थी नभएर मात्रै विद्यापीठ बन्द भएको होइन, विद्यार्थी अत्यधिक त थिएनन् तर कारण भने शिक्षा ऐन नै ।" सरकारबाट विद्यापीठमा मध्यमासम्मको कक्षा सञ्चालनका लागि मात्रै स्वीकृति हुँदा यस्तो अवस्थामा पुगेको वाले बताउनुहुन्छ । "सरकारले शिक्षा ऐन परिमार्जन गरी कक्षा १२ सम्मलाई विद्यालय तहमा ल्यायो, यसका लागि शास्त्री र आचार्य सञ्चालन गर्ने अनुमति चाहिँन्छ तर अनुमति नहुँदा विद्यापीठ बन्द भएको हो", वालेले भन्नुभयो । भानुभक्त आचार्यको पहिचानकै रूपमा रहेको यस विद्यापीठ बन्द हुनु भानुवासीका लागि दुःखद भएको उहाँको भनाइ छ । "हरेक क्षेत्रको विकासमा राजनीतिक दलको पनि भूमिका रहन्छ, तर राजनीतिक दलले यसमा ध्यान नदिँदा शास्त्रीको कक्षा सञ्चालन हुन नसक्दा विद्यापीठ बन्द हुन पुगेको हो", उहाँले भन्नुभयो । विद्यापीठ बन्द भएपछि प्राचार्य वालेको कास्कीको पोखरास्थित बिन्दवासिनी संस्कृत विद्यापीठमा सरुवा भइसकेको छ । हाल यो विद्यापीठ सङ्घीय सरकार मातहत छ । नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयका रजिस्ट्रार माधव अधिकारीले विश्वविद्यालयको आ-आफ्नो नीतिअनुसार चल्ने क्रममा भानु

संस्कृत विद्यापीठ उत्तरमध्यमा तहसम्म पठनपाठन गराइएको बताउनुभयो । "उत्तर मध्यमा तहको पठनपाठन हुँदा छ महिनाको भाषा प्रशिक्षण दिएर संस्कृत अध्ययनका लागि विद्यार्थी भर्ना गरिने गरिएको थियो, सो समयमा विद्यालयमा ११/१२ कक्षा सञ्चालन भएको थिएन", उहाँले भन्नुभयो ।

तत्कालीन समयमा विद्यार्थी अध्ययनका लागि आउने क्रम राम्रो थियो । तर, शिक्षा ऐनमा विद्यालय तह कक्षा १२ सम्म भएको तर सोअनुसार उत्तरमध्यमा तहको पढाइ शास्त्री तहमा परिणत गर्न नसक्दा बन्द हुन पुगेको उहाँको भनाइ छ । "वेदव्यास संस्कृत माध्यमिक विद्यालयसँग समन्वय गरी अगाडि बढाउने प्रयास समेत गरेको थियो, सरकारबाट निर्णय हुन सकेन र पूर्णरूपमा बन्द भएको हो", उहाँले भन्नुभयो । प्राचीन वाङ्मयमा निहीत परम्परागत धर्म, नैतिक मूल्यमान्यता, सदाचार र सच्चरित्रको परिपालना गर्दै संस्कार, सभ्यताजस्ता विशिष्टताको खोजी गरी तिनको संरक्षण र संवर्द्धन गर्न संस्कृत भाषा अध्ययन हुने विद्यापीठ पुनः सञ्चालन गर्न आवश्यक भएको सरोकारवालाको भनाइ छ । भानु संस्कृत विद्यापीठमा उत्तर मध्यमा तह अध्ययन गर्नुभएका विद्यार्थी ओमकार आचार्यले वैदिक धर्मको पहिचान, संस्कार, संस्कृति, परम्परालाई संरक्षण गर्न सहयोग पुऱ्याउने यस्ता विद्यापीठ सञ्चालन हुनुपर्ने बताउनुभयो । संस्कृत भाषाको संरक्षणका लागि पनि सबै पक्षले चासो दिनुपर्ने उहाँको भनाइ छ । "वैदिक धर्म, पहिचान, संस्कार, संस्कृति र परम्पराको संरक्षणमा सहयोग पुऱ्याउने संस्कृत विद्यालय सञ्चालनलाई निरन्तरता दिन अन्य विद्यालयसह सबैले चासो दिनुपर्छ, अन्य सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयका लागि विद्यार्थी भर्नाका लागि खोजिए जसरी नै संस्कृत अध्ययनका निमित्त विद्यार्थी खोज्ने, छात्रवृत्तिलगायत विभिन्न शिक्षाको पहुँचका विषयको व्यवस्थापन गर्न सबै पक्षले समन्वय गर्नुपर्छ", विद्यापीठका स्ववियु पूर्वसभापति समेत रहनुभएका आचार्यले भन्नुभयो ।

## देशभर दू प्रतिशत पानी पच्यो

रासस

काठमाडौं, १४ साउन

वर्षको जारी मनसुनमा देशभर सरदरमा औसतभन्दा कम वर्षा भएको छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभागअन्तर्गतको हावापानी विश्लेषण शाखाका अनुसार हालसम्म देशभर ८५ दशमलव चार प्रतिशत वर्षा भएको छ ।

शाखाका मौसमविद् सुदर्शन हुमागाईंका अनुसार गत जेठ १८ देखि यही साउन १४ गतेसम्म छ सय ४३ मिलिमिटर वर्षा भएको छ । उहाँले अघिल्लो वर्षको सोही अवधिको तुलनामा देशभर सरदरभन्दा कम वर्षा भएको जानकारी दिनुभयो । "देशभर हालसम्म सरदरको ८५ दशमलव चार प्रतिशत वर्षा भएको छ । जुन सरदरभन्दा कम वर्षा हो",

मौसमविद् हुमागाईंले भन्नुभयो । मनसुन अर्धभर नेपालमा एक हजार चार सय ६२ मिलिमिटर वर्षा हुने गरेको शाखाले जनाएको छ । यसअघि विगतका वर्षभन्दा यो वर्ष सरदरमा देशभर औसतभन्दा कम वर्षा हुने प्रक्षेपण गरिएको छ । शाखाका अनुसार यो बीचमा विशेषगरी तराईका भू-भागमा सरदरभन्दा कम वर्षा भएको छ । त्यसैगरी ओखलढुङ्गा, जिरी र जोमसम्मका मौसम मापन केन्द्रको मिलिमिटर वर्षा भएको छ । उहाँले अघिल्लो वर्षको सोही अवधिको तुलनामा देशभर सरदरभन्दा कम वर्षा भएको जानकारी दिनुभयो । "देशभर हालसम्म सरदरको ८५ दशमलव चार प्रतिशत वर्षा भएको छ । जुन सरदरभन्दा कम वर्षा हो",

## एउटै व्यक्ति भएको सूचना

स्याङ्जा जिल्ला साविक चण्डीकालिका गा.वि.स. वडा नं ३ पछि पुतलीबजार नगरपालिका वडा नं ८ हाल पुतलीबजार नगरपालिका वडा नं १४ निवासी भारतीय भू.पू. सैनिक नं ६२९४२३ एन नायक सुवेदार हर्कबहादुर के. सी. को श्रीमती शारदा देवीको नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्रमा नाम थर शारदा के.सी. जन्म मिति २०१९/१०/१५ उल्लेख भएको र निजको पतिको पेन्सन अभिलेखमा निजको नाम थर शारदा देवी जन्म मिति ई.सं ०५-०२-१९६३ तदनुसार वि.सं २०१९/९/२१ भई फरक फरक नाम थर र जन्म मिति भए तापनि व्यक्ति एउटै निजको बाबु भएको व्यहोरा सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गरिदिनुहुन भनी उक्त नगरपालिका १४ नं वडा कार्यालयको च.नं ५२० मिति २०७४/०९/१२ को पत्रबाट लेखी आएकोले सोही व्यहोरा सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि सूचित गरिन्छ ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्याङ्जा



